

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Voz
DISCIPLINA	Dicción e expresión oral II
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	1º
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Nuria Montero Gullón
DOCENTES	<p>Nome e apelidos: Nuria Montero Gullón</p> <p>Horario titorías: https://esadgalicia.com/curso-escolar/</p> <p>Despacho: P14</p> <p>Contacto: nmgullon@edu.xunta.es</p> <p>Nome e apelidos: Damián Contreras Orero</p> <p>Horario titorías: https://esadgalicia.com/curso-escolar/</p> <p>Despacho:</p> <p>Contacto: dcontreras@edu.xunta.es</p>
DESCRIPCIÓN	Coñecemento anatómico e fisiolóxico do aparato fonador. Recoñecemento e conciencia vocal. Relación entre os diferentes sistemas a través dos que se produce o son e a relación dos diferentes sistemas e o corpo. Preparación vocal e adestramento. Dominio de todos os aspectos da técnica vocal (respiración, resoadores, articulación, emisión, etc). A voz como instrumento creativo. Principios de comunicación verbal. Coñecemento en profundidade da lingua galega. Estudo da dicción: elementos técnicos e expresivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Convén ter cursada a disciplina Dicción e expresión oral I
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X Castelán Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS	
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T6	Realizar autocrítica cara o propio desempeño profesional e interpersonal.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.

T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social verbo da importancia do patrimonio cultural, da súa incidencia nos diferentes ámbitos e na súa capacidade de xerar valores significativos.	
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN		
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.	
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.	
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.	
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.	
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE		
EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.	
EI2	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.	
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.	
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.	
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Incentivar a percepción de si mesmo e a súa propia voz para poder adecuala á relación cos outros e co espazo.		T3, T6, T13, X1, X5, X6, EI1, EI2, EI3, EI5
2. Entender e aplicar a escoita para poder comprender e assimilar a parte externa da fala escénica e o comportamento da voz nos diferentes espazos.		T3, T8, T13, X1, X5, EI1, EI2, EI3
3. Explorar e saber diferenciar os elementos constitutivos da voz falada (rexistros, entoacións, inflexións, ritmo, tempo, pausas...) para utilizalas a favor da interpretación do texto.		T3, T6, T8, T13, T17, X5, X6, X7, EI1, EI2, EI3, EI5
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	HORAS
1...RESPIRACIÓN, APOIO E RESONANCIA.	1.1 Adestramento e aplicación da respiración completa. 1.2 Adestramento e aplicación do apoio diafragmático. 1.3 Adestramento e aplicación dos diferentes tipos de resonancia.	20
2...A COMUNICACIÓN.	2.1 Emisor e receptor. 2.2 A voz no espazo. 2.3 Movemento/Respiración/Voz.	18
3...A ESCOITA.	3.1 Escoita activa. 3.2 Escoita interna e escoita externa.	16

4...VOZ E TEXTO	4.1 Lectura orgánica de diferentes tipos de textos. 4.2 Fisicidade das palabras. 4.3 A palabra como xeradora de imaxes e emocións. 4.4 Adecuación velocidade mental/emocional/articulatoria. 4.5 Análise dos elementos constitutivos da voz falada: ritmo, entoación, pausa, inflexións... 4.6 Aplicación no texto dos diferentes parámetros da técnica vocal e da expresión oral.	36
TOTAL HORAS		90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	4	2	6
Exposición maxistral	4	4	8
Exposición práctico-teórica	5	9	14
Práctica individual	18	11	29
Práctica colectiva	20	16	36
Seminarios	2	4	6
Outros (Traballos de aula)	14	18	32
Titorías individuais	6		6
Actividades de avaliación. Probas	7	10	17
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	8	15	23
Actividades de avaliación. Revisión	2	1	3
TOTAL	90	90	180
PORCENTAXE	50%	50 %	100 %

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Exposición maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución práctica.
Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Práctica colectiva	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	
Titorías individuais	Entrevistas que o alumno mantén co profesor da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, seguimento e coordinación de traballos, realización de actividades específicas vinculadas a competencias non adquiridas, clarificación de todo tipo de cuestións vinculados cos núcleos temáticos da disciplina, seguimento de actividades e asesoramento para a realización de probas.	
Actividades de avaliación. Probas	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	
Actividades de avaliación. Presentacións/Mostras	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	
Actividades de avaliación. Revisión	Análise profesor/alumno dos recursos procedimentais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.	
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA		
Seguimento	Farase un seguimento personalizado integrado nas diferentes actividades avaliadas.	
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.	
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas prácticas de aula.	T3, T6, T8, X5, X6, EI1	25 %
Presentación/Mostras de aula.	T3, T6, T8, T13, T17, X1, X5, X6, X7, EI1 EI2, EI3, EI5	25 %
Observación e seguimento do proceso de aprendizaxe.	T3, T6, T8, T13, T17, X1, X5, X6, X7, EI1 EI2, EI3, EI5	50 %
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Exame no que o alumno deberá contestar ás preguntas expostas e abranguerá todo o temario da presente guía.	T3, T6, T8, T13, X1, X6, EI5	25 %

<p>Probas prácticas. O alumno deberá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizar un quecemento ao comezo do exame. Dito quecemento deberá presentalo por escrito detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. 2. Presentar un traballo práctico sobre o material entregado pol* docente no que porá en práctica todos os conceptos traballados no cuadrimestre: articulación, uso da voz no espazo, relación co receptor, ritmo, fisicidade das palabras. 3. Entregar unha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: <ol style="list-style-type: none"> 3a. Introducción 3b. Obxectivos marcados. 3c. Metodoloxía. 3d. Conclusións. 3e. Bibliografía. <p>A memoria presentarse segundo os parámetros descritos no apartado de Observacións.</p> 4. Lectura dun texto entregado pol* docente no momento do exercicio: <ol style="list-style-type: none"> 4a. Lectura inmediata. 4b. Lectura orgánica. 5. * docente poderá pedir que o alumno realice exercicios prácticos relativos ao temario e xa feitos na aula se así o considera. 	T3, T6, T8, T17, X5, X6, X7, E11, E12, E13, E15	50 %
Traballo escrito sobre algún dos temas incluídos no temario e escollido pol* docente e defensa oral do mesmo.	T8,T13, X1, E15	25 %
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Igual apartado 8.2	T3, T6, T8, T13, X1, X6, E15	25 %

Probas prácticas. Igual apartado 8.2	T3, T6, T8, T17, X5, X6, X7, E11, E12, E13, E15	50 %
Traballo escrito e defensa oral	T8, T13, X1, E15	25 %

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

- Berry, C. (2006) *La voz y el actor*. Barcelona. Ed. Alba.
- Blasco, V. (2006) *Manual de técnica vocal*. Ciudad Real. Ñaque Editores.
- Bustos Sánchez, I. (2003) *La voz, la técnica y la expresión*. Badalona. Ed. Paidotribo.
- Caballero, C. (1985) *Manual para educar la voz hablada y cantada*. México. Edamex.
- Domínguez Dapena, C. (2004) *Técnicas de expresión oral. O uso expresivo da voz*. Vigo. Editorial Galaxia.
- McCallion, M. (2006) *El gran libro de la voz*. Barcelona. Ed. Urano.

Referencias complementarias

- Ósipovna Knébel, M. (1998) *La palabra en la creación actoral*. Madrid. Ed. Fundamentos.
- Stanislavski, C. (1985) *La construcción del personaje*. Madrid. Ed. Alianza.

10. OBSERVACIÓNS / RECOMENDACIÓNS

1. O alumno perderá a aviación ordinaria cando supere o 10% de faltas de asistencia.
2. O alumno que perda o dereito á avaliación ordinaria deberá poñerse en contacto co* docente para recibir o material necesario para a realización do exame extraordinario.
3. Os traballos deberán presentarse segundo aparece na documentación pendurada da web <https://esadgalicia.com/alumnado/>

E sempre dacordo ás normas APA: <https://normasapa.com/>

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

Actividade 1: Presentar por escrito un quecemento de 25 minutos de duración detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. **Competencias:**T3, T6, T8, T17, X5, X6, X7, EI1,EI2, EI3, EI5.

Ponderación: 25%

Actividade 2: Presentar un traballo práctico a partir do material entregado pol* docente no que porá en práctica todos os conceptos traballados no cuadrimestre: articulación, uso da voz no espazo, relación co receptor, ritmo, fisicidade das palabras.

Dito traballo será entregado en formato vídeo. **Competencias:** T3, T6, T8, T17, X5, X6, X7, EI1,EI2, EI3, EI5.

Ponderación: 25%

Actividade 3: Entrega dunha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: Introducción - Obxectivos marcados - Metodoloxía - Conclusións - Bibliografía. A memoria presentárase seguindo os seguintes parámetros: A4, Letra Times New Roman de 12 p., distancia entre liñas de 1,5 p., portada con título, nome da materia e nome do alumno. **Competencias:** T3, T6, T8, T17, X5, X6, X7, EI1,EI2, EI3, EI5. **Ponderación:** 25%

Actividade 4: Traballo escrito sobre un tema escogido polo* docente. **Competencias:** T8, T13, X1, EI5.

Ponderación: 25%

Procedementos e instrumentos de avaliación:

Realizarase a través do correo electrónico, Codex e conexión a través das plataformas das que dispoña alumn* e docente.

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓN QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).

